

Lũy Hoa Phong

Năm 1698, Nguyễn Hữu Cảnh thừa lệnh chúa Nguyễn Phúc Chu vào Nam, lần đầu tiên đặt nền móng về hành chính cho vùng Đồng Nai (Biên Hòa - Bà Rịa) và vùng Bến Nghé ăn xuống phía sông Cửu Long, lập ra phủ Gia Định.

Nguyễn Hữu Cảnh làm việc tại Cù Lao Phố, bấy giờ cù lao này đã là một cảng sầm uất, đón nhận tàu buôn nước ngoài.

Ông vào đất Gia Định mùa xuân năm 1698 rồi trở về Nha Trang, nơi ông giữ chức trấn thủ. Năm 1700, ông đưa quân vào Nam, bày trận ở Bến Cá (Biên Hòa) cho đắp lũy Hoa Phong ở Bến Nghé rồi mở cuộc hành quân. Sau khi thắng trận, ông trở về, mất vì bệnh tại Rạch Gầm (Mỹ Tho).

Gia Định thành thông chí của Trịnh Hoài Đức, hơn 100 năm sau có ghi: "Lũy Hoa Phong ở địa giới huyện Bình Dương, cách phía Tây trấn (hiều là trấn Phiên An) 26 dặm rưỡi, năm Canh Thìn (1700), Nguyễn Hữu Cảnh bình định vùng biên giới rồi đắp, nay nền hãy còn". Lũy ở cách trấn tức là trung tâm Phiên An (quận 1 ngày nay) khoảng 13km về hướng Tây.

Đại Nam liệt truyện tiền biên ghi rõ hơn: "Đắp lũy Hoa Phong rồi, người dò xét tình hình rồi mở cuộc hành quân".

Tóm lại, lũy này đời Tự Đức hãy còn, ở ranh giới Sài Gòn và Hóc Môn, dài khoảng 5km, cách trung tâm Sài Gòn về phía Tây 13km, nay còn dấu vết ở đường Địa Đạo phường 18 quận Tân Bình.

Lũy Hoa Phong với con rạch nhỏ chạy ven ngoài. Con rạch này chính là mặt bằng rộng lớn, đất cao, ở đồng bằng không núi non, không sông rạch quan trọng nhưng khó canh tác, đất chỉ thuận lợi để trồng tre, tầm vông, ngoài ra là cây tạp. Nguyễn Hữu Cảnh đã [chọn vị trí này để bảo vệ Sài Gòn](#), chặn quân địch từ phía Tây Ninh. Người được giao nhiệm vụ để thi công là ông Cầm, vì chức vụ nhỏ nên không thấy ghi họ gì.

Đây là vùng đất nhiều ý nghĩa. Từ thời Nguyễn Hữu Cảnh, đến nay là 297 năm, đã là căn cứ chống Pháp, chống Mỹ, từ nơi này đã xuất phát những trận đánh vào sân bay Tân Sơn Nhất, phá kho bom Phú Thọ...

(Trích trong quyển 2 - Hỏi đáp 300 năm SG - TP. HCM)